

Regeringens skrivelse

2011/12:82

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets
ministerkommitté m.m. under andra halvåret 2010
och helåret 2011

Skr.
2011/12:82

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 8 mars 2012

Fredrik Reinfeldt

Carl Bildt
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under andra halvåret 2010 och helåret 2011.

1	Utvecklingen i Europarådet under 2010–2011	4
2	Koncentration på kärnområden och fortsatta reformer	5
2.1	Generalsekreterarens reformarbete	5
2.2	Reformering av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.....	7
2.2.1	Protokoll nr 14 till Europakonventionen	7
2.2.2	Interlakenprocessen.....	8
2.2.3	Izmirkonferensen.....	9
2.3	EU:s anslutning till Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna.....	9
3	Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen.....	10
4	Övergripande frågor under 2010–2011	10
4.1	Leva tillsammans i det 21:a århundradet – rapport från gruppen av eminenta personer	10
4.2	Mänskliga rättigheter	11
4.2.1	Europadomstolens dömande verksamhet och ministerkommitténs övervakning.....	11
4.2.2	Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter	15
4.2.3	Romers rättigheter	16
4.2.4	Straffrättsligt samarbete	16
4.2.5	Jämställdhet.....	17
4.2.6	Rättigheter för homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt)	17
4.2.7	Barns rättigheter	17
4.2.8	Rasism och intolerans	18
4.2.9	Nationella minoriteter	18
4.2.10	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning	18
4.2.11	Yttrande- och mediefrihet	19
4.3	Ett utökat samarbete om demokratifrågor	19
4.3.1	Europarådets grannskapspolitik	19
4.3.2	Demokratiforum.....	20
4.3.3	Venedigkommissionen.....	21
5	Länderrelaterade frågor	22
5.1	Konflikten mellan Ryssland och Georgien	22
5.2	Cypern–Turkiet.....	22
5.3	Kosovo	23
5.4	Ukraina.....	23
5.5	Vitryssland	24
6	Relationer till internationella organisationer	24
6.1	Europeiska unionen.....	24
6.2	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	26
6.3	Förenta nationerna.....	26
7	Europarådets budget	27

Bilaga 1 Ny organisationsstruktur.....	28
Bilaga 2 Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer.....	29
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 mars 2012.....	30

1 Utvecklingen i Europarådet under 2010-2011

Den reformering av Europarådet som generalsekreteraren initierade under 2009 resulterade i en rad beslut under perioden och genomförandet inleddes. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) har fortsatt att brottats med en hög tillströmning av klagomål och man har ännu inte kunnat komma till rätta med det stora antalet ärenden som domstolen har att hantera. Reformeringen av domstolen har därför givits hög prioritet.

På det säkerhetspolitiska området står konflikterna mellan Georgien och Ryssland samt mellan Cypern och Turkiet fortfarande högt på dagordningen. Georgien och Cypern har vid flera tillfällen använt ministerkommittén som forum för att uttala kritik mot sin motpart, samtidigt som generalsekreteraren har fortsatt sin rapportering om uppföljningen av Georgienkonflikten.

Ministerkommittén har under perioden särskilt uppmärksammat de problem som uppstått i Europarådets närområde, främst Vitryssland. En deklaration med allvarlig kritik mot utvecklingen i Vitryssland antogs i januari 2011. Med anledning av de dödsdomar som förkunnades mot två personer för terrorattentat i Minsk gjordes ett uttalande i november 2011. Utvecklingen i Ukraina under hösten 2011 har noga följts. Bevakningen av utvecklingen i dessa två stater väntas fortsätta.

Ministerkommittén har också gjort uttalanden med anledning av dödsdomar som meddelats i USA.

Den arabiska våren har också rönt uppmärksamhet och Europarådet har erbjudit stöd till bland annat Tunisien och Marocko (se avsnitt 4.3) genom Venedigkommissionen. En berörd stat måste dock efterfråga sådant bistånd för att det ska kunna komma i fråga.

En befärad flyktingvåg från de nordafrikanska länderna som konsekvens av den arabiska våren har lett till att länder som Italien, Grekland och Malta har uttryckt oro över hur de ska kunna hantera situationen. Här har det främst handlat om önskan att få finansiellt stöd. Ett tilltagande problem är bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna för de flyktingar som tagit sig till Europa. Den undermåliga flyktingmottagningen i Grekland har påtalats såväl av kommittén mot tortyr (CPT) som av domstolen. Hantering av migrationsfrågor i Europarådet görs främst utifrån ett mänskliga rättigheter-perspektiv men även här i begränsad utsträckning, eftersom stater som Malta och Grekland ofta motsätter sig nya initiativ på området.

Frågor om romers situation, barns rättigheter samt frågor om rättigheter för homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt) har under den aktuella tidsperioden haft fortsatt hög prioritet i Europarådet.

Problem på religionsfrihetsområdet uppmärksammades i ett uttalande av ministerkommittén i juni 2011 mot bakgrund av behandlingen av kristna i Egypten, men utan att detta klart angavs i uttalandet. Under 2011 antogs även en ny konvention om våld mot kvinnor.

Under det turkiska ordförandeskapet i ministerkommittén hölls ett möte i Istanbul på ministernivå den 11 maj 2011 där utrikesministern deltog. Rapporten *Living together in the 21st century, combining diversity and freedom* (se avsnitt 4.1) var en av huvudpunkterna för mötet. Den fokuserar på de integrationsutmaningar som Europa står inför i dag, där Europarådet anses ha en särskild roll utifrån sin kompetens på områdena mänskliga rättigheter, demokrati- och rättsstatsutveckling. Vid toppmötet noterades även generalsekreterarens förslag om Europarådets politik för det nära grannskapet och generalsekreteraren inbjöds att utarbeta handlingsplaner för dess genomförande. Under det turkiska ordförandeskapet hölls även en högnivåkonferens om Europadomstolens framtid i Izmir, Turkiet, i april 2011. Konferensen syftade framför allt till att upprätthålla den politiska drivkraft för vidare domstolsreformer som skapades i Interlaken.

Mediefrihet och skydd av journalister inklusive frihet på nätet har fått särskild uppmärksamhet under 2011. En fyraårig strategi om *Internet Governance* väntas antas under 2012. Generalsekreteraren har även initierat ett samarbete med Turkiet, vilket syftar till att öka förståelsen bland turkiska domare och åklagare för europeiska normer kring press- och yttrandefrihet.

2 Koncentration på kärnområden och fortsatta reformer

2.1 Generalsekreterarens reformarbete

Hösten 2009 lanserade generalsekreteraren en reformprocess med huvudmålet att förstärka Europarådet som en politisk och innovativ organisation, genom att koncentrera arbetet på färre projekt och på de projekt som ger mervärde och komparativa fördelar samt genom att utveckla en flexibla organisation. Ambitionen har varit att göra Europarådet mer synligt och relevant för Europas befolkning. Reformprocessen planeras vara genomförd 2014 då generalsekreterarens mandatperiod löper ut.

Syftet med den första fasen av reformen som inleddes under 2010 var att skapa förutsättningar för förbättrad intern styrning och förbereda för ytterligare strategiska åtgärder. Följande åtgärder vidtogs:

- En sammanslagning av processen för budget och programverksamhet. För 2011 introducerades ett samlat dokument för program och budget där verksamheten vilar på fyra pelare (mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer samt administrativa stödfunktioner). Från år 2012 har en tvåårig program- och budgetcykel införts. Utgångspunkten är att eventuella budgetöverskott ska återbetalas till medlemsstaterna.
- En översyn av den operativa kapaciteten i fält.
- En anpassning av strukturen till nya utmaningar liksom förbättringar i styrningen genom ett antal åtgärder: Inrättandet av ett direktorat för policyplanering för strategisk planering och tidig varning. Inrättandet av ett direktorat för revision och utvärdering för att ge ökad utvärderingskapacitet. Genom att bryta ut verksamhet som inte är

högprioriterad i partsavtal för intresserade medlemsstater ska ökad flexibilitet erhållas.

– En ökad intern rörlighet, ökad flexibilitet i rekryteringsprocesser och förenkling av administrativa rutiner. Detta ska bidra till en anpassning av personalpolitiken till reformprocessen. En fördubbling av intervallerna för löneklassuppflyttning ska skapa balans mellan kostnaderna för personal och operationell verksamhet.

Den andra fasen av reformen som inleddes under 2011 syftade till att definiera strategiska prioriteringar för det kommande årtiondet och omsätta dessa i konkreta och ändamålsenliga insatser genom nya verktyg och arbetsmetoder. Följande åtgärder vidtogs av ministerkommittén:

– Ett beslut på personalområdet om översyn av vissa ersättningar togs i februari.

– En ny mellanstatlig struktur antogs i april med syfte att öka relevansen, koherensen och effektiviteten i organisationen. Mandaten för samtliga styrkommittéer för perioden 2012–2013 antogs i november. Antalet styrkommittéer minskas från 23 till 16 och de fasta underkommittéerna från 28 till 6.

– En endossering av de politiska prioriteringarna för årtiondet gjordes vid ministermötet i Istanbul.

– Samtliga 15 fältkontor förklarades operationella under våren och sommaren 2011. Dessa återfinns nu i: Baku, Belgrad, Bryssel, Chisinau, Genève, Jerevan, Kiev, Moskva, Paris, Pristina, Sarajevo, Tbilisi, Tirana, Warszawa och Wien.

– Ett förslag om att förbättra samarbetet med relevanta enskilda organisationer lades fram i juni.

– En resolution om att stärka ministerkommitténs roll när det gäller beslut om att sammankalla fackministerkonferenser antogs i juni. Dessa konferenser ska samtidigt tydligare vara kopplade till Europarådets prioriteringar.

– En ny sekretariatsstruktur inrättades den 1 oktober 2011. Syftet är att skapa en intern organisation med bättre operationell kapacitet också i fält med enklare strukturer och strategiska verktyg. Därutöver inrättades ett generaldirektorat för mänskliga rättigheter och rättsstatlighet, ett för demokrati samt ett för programverksamheten. Politisk rådgivning, policyplanering och externa relationer är nu direkt underordnade generalsekreteraren.

– Programverksamheten och budgeten för 2012–2013 beslutades. Budgeten för 2013 antogs dock endast på preliminär basis eftersom budgeten enligt Europarådets stadga ska presenteras och antas årligen. Antalet operationella program har minskats från drygt 130 till 38. Resurser har koncentrerats till prioriterade program.

Pågående åtgärder:

– Reformeringen av Europadomstolen fortgår alltjämt. Det råder fortfarande oenighet om behovet av ytterligare konventionsändringar för att öka domstolens effektivitet på lång sikt. Se vidare avsnitt 2.2.

– En översyn av samtliga Europarådskonventioner pågår. Ett utkast presenterades i februari. Översynen syftar till att definiera vilka konventioner som bedöms vara mest väsentliga för verksamheten, samt de konventioner som anses vara obsoleta eller av lägre prioritet. Konsultationer med relevanta styrkommittéer har ägt rum.

Folkrättskommittén (CAHDI) behöver emellertid ytterligare tid för att färdigställa sin rapport till generalsekretären med remissynpunkter. Skr. 2011/12:82

- En översyn av relationerna med relevanta internationella organisationer pågår. Ett nära samarbete har utvecklats med FN, OSSE och EU.
- En anpassning av personalpolitiken till verksamhetens krav genomförs, vilket inkluderar åtgärder för att minska personalkostnadernas andel av budgeten.
- En förenkling av administrativa rutiner pågår.

2.2 Reformering av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna

Sedan antagandet 1950 har den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) fått en allt större betydelse för skyddet av mänskliga rättigheter i Europa. Ett stort problem som hotar att allvarligt försvaga detta skydd är den ökande tillströmningen av klagomål till Europadomstolen och det växande antal mål som domstolen har att hantera. Vid årsskiftet 2011/2012 hade Europadomstolen ca 150 000 (151 600) klagomål att ta ställning till (ytterligare statistikuppgifter finns på Europadomstolens webbplats, www.echr.coe.int).

Europarådets ministerkommitté övervakar även att medlemsstaterna verkställer Europadomstolens fällande domar. Ministerkommitténs särskilda möten för att hantera denna uppgift, de så kallade DH-mötena, har med åren fått en allt tyngre arbetsbörda. För att komma till rätta med problemen pågår sedan länge ett reformarbete som syftar till att effektivisera övervakningssystemet och få medlemsstaterna att fullt ut respektera sina åtaganden enligt Europakonventionen. Det finns dock stora svårigheter att nå enighet inom medlemstatskretsen om de olika reformförslag som diskuteras.

2.2.1 Protokoll nr 14 till Europakonventionen

En viktig del i reformarbetet utgörs av ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen som bland annat syftar till en effektivisering av förfarandet hos Europadomstolen.

I februari 2010 ratificerade Ryssland till slut som sista land protokollet, som därmed kunde träda i kraft i sin helhet i förhållande till samtliga medlemsstater den 1 juni 2010. Protokollet innehåller flera processuella förändringar som syftar till att öka Europadomstolens effektivitet. Bland annat ges behörighet till en respektive tre domare att avgöra mål i enklare fall där det tidigare har krävts tre respektive sju domare. Protokollet innehåller även en ny grund för att avvisa klagomål. Det har dock länge stått klart att det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa övervakningssystemets effektivitet i framtiden.

Under det schweiziska ordförandeskapet i ministerkommittén hölls i februari 2010 en högnivåkonferens i schweiziska Interlaken om Europadomstolens framtid. Samtliga medlemsstater deltog i konferensen och var representerade på hög nivå. En deklaration antogs med en handlingsplan (Interlakendeklarationen) som har gett ny kraft åt reformarbetet. I deklarationen framhålls betydelsen av den enskildes rätt att vända sig till Europadomstolen när hans eller hennes rättigheter enligt Europakonventionen inte har respekterats på nationell nivå. Samtidigt understryks att det i första hand är medlemsstaternas ansvar att den enskilde tillförsäkras sina rättigheter enligt konventionen. Europadomstolens roll är endast subsidiär.

Medlemsstaterna är bland annat skyldiga att se till att det finns effektiva nationella rättsmedel, att nationell lagstiftning är förenlig med konventionen, att nationella domare och andra berörda yrkeskategorier har tillräckliga kunskaper om konventionen och Europadomstolens praxis samt att domstolens domar verkställs snabbt och effektivt. Senast i slutet av 2011 ska medlemsstaterna informera ministerkommittén om hur de genomfört relevanta delar av Interlakendeklarationen.

I deklarationen fastslås också att ministerkommittén ansvarar för att åtgärder som inte kräver ändringar i Europakonventionen genomförs senast i juni 2011. Vidare gäller att förslag till åtgärder som kräver ändringar i konventionen ska föreligga senast i juni 2012. Ministerkommittén har inbjudits att mellan 2012 och 2015 utvärdera i vilken utsträckning protokoll nr 14 och åtgärdsplanen i Interlaken deklARATIONEN har förbättrat domstolens situation. På grundval av denna utvärdering ska beslut fattas före 2015 om eventuella ytterligare åtgärder. Före 2019 ska ministerkommittén ha tagit ställning till om mer genomgripande åtgärder behövs.

Ministerkommittén har tillsatt en arbetsgrupp som ska styra reformarbetet (GT-SUIVI/Interlaken). Vidare har den gett mandat till Europarådets styrkommitté för mänskliga rättigheter (CDDH) att utarbeta förslag till åtgärder som kräver konventionsändringar såväl som åtgärder som inte kräver sådana ändringar. Bland de förra nämns särskilt en ny filteringsmekanism inom Europadomstolen och möjlighet att på ett enklare sätt ändra konventionsbestämmelser av organisatorisk karaktär. CDDH och dess underkommittéer påbörjade arbetet under våren 2010.

Sverige är starkt engagerat i reformarbetet och deltar aktivt i samtliga kommittéer. Förutom de frågor som särskilt nämns i mandatet diskuteras bland annat införande av ansökningsavgifter för klagandena. Syftet är att minska antalet klagomål som är av det slaget att det inte råder någon tvekan om att de inte kan tas upp till prövning. Åtgärder för att minska behovet av att vända sig till Europadomstolen med så kallade repetitiva klagomål (det vill säga välgrundade klagomål som hänförs till sådana rättsliga omständigheter där det redan finns fast praxis från Europadomstolen) och regler för den så kallade pilotdomsproceduren diskuteras också. Pilotdomsproceduren innebär att domstolen väljer ut och avgör ett eller ett par mål som i princip rör samma rättsliga frågeställning i svarandestaten. Domen blir prejudicerande och staten förväntas implementera domen också i de övriga mål som rör samma frågeställning. En slutrapport om reformåtgärder som inte kräver

konventionsändring antogs i november 2010 av CDDH. En interimrapport om åtgärder som däremot kräver ändring av konventionen antogs av kommittén under våren 2011. En slutlig rapport bör kunna antas av CDDH i början av 2012.

En annan aktuell reformfråga rör åtgärder för att förbättra staternas nominering av kandidater till befattningen som domare i Europadomstolen. Som ett konkret resultat av Interlakendeklarationen antog ministerkommittén i november 2010 en resolution om inrättandet av en rådgivande expertpanel som ska säkerställa att de som nomineras till domartjänster verkligen uppfyller de kompetenskrav som Europakonventionen uppställer.

2.2.3 Izmirkonferensen

Även under det turkiska ordförandeskapet i ministerkommittén hölls en högnivåkonferens om Europadomstolens framtid som ägde rum i Izmir, Turkiet, i april 2011. Konferensen syftade framförallt till att upprätthålla den politiska drivkraft som skapats genom konferensen i Interlaken och även vid denna antogs en deklaration som i princip återspeglar och konfirmerar innehållet i Interlakendeklarationen.

Ett tillkommande åtgärdsförslag rör möjligheten för de högsta dömande instanserna i medlemsstaterna att begära rådgivande yttranden från Europadomstolen. Även detta behandlas av CDDH inom ramen för uppföljningsprocessen. En annan fråga rör domstolens tillämpning av bestämmelsen i dess procedurregler om interimistiska åtgärder (regel 39). Denna används framförallt i mål om utvisning av utlänningar. Ministerkommittén inbjuds att göra en uppföljning av domstolens tillämpning av denna regel inom ett år.

2.3 EU:s anslutning till Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna

Genom Lissabonfördraget uppstod en skyldighet för EU att ansluta sig till Europakonventionen. Så snart fördraget trädde i kraft uppmanades kommissionen av Europeiska rådet att skyndsamt lägga fram ett förslag om en EU-anslutning. Omedelbart därefter inleddes under Sveriges EU-ordförandeskap informella diskussioner om förutsättningarna för anslutningen. EU-kommissionen presenterade i mars 2010 ett förslag till förhandlingsmandat och beslut om mandatet fattades vid rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) i juni 2010.

För EU:s del sköts förhandlingarna med Europarådet av EU-kommissionen. Samråd med medlemsstaterna sker i rådsarbetsgruppen för grundläggande fri- och rättigheter (FREMP). På Europarådets sida sköts förhandlingarna av styrkommittén för mänskliga rättigheter, CDDH. Det tekniska arbetet med att utarbeta ett utkast till anslutningsfördrag äger rum i en informell arbetsgrupp (CDDH/UE) som haft CDDH:s uppdrag att utforma förslag till avtalslösningar för anslutningen. Gruppen har bestått av fjorton medlemmar, sju från EU:s medlemsstater (Finland, Frankrike, Tyskland, Lettland, Nederländerna, Rumänien och Storbritannien) och sju från övriga medlemsstater i

Europarådet (Albanien, Armenien, Kroatien, Norge (ordförande), Ryssland, Schweiz och Turkiet). Gruppens mandat är begränsat och innefattar inte själva förhandlingsmandatet, som ligger hos CDDH. Samtalen inleddes den 6–7 juli 2010 och vid sitt junimöte 2011 kunde CDDH/UE presentera ett komplett utkast till anslutningsfördrag.

Den tidtabell som inledningsvis presenterades med slutförhandling före utgången av 2011 havererade vid en urtima session av CDDH i oktober 2011 sedan framför allt tongivande EU-stater meddelat att man inte kunde godta utkastet till anslutningsfördrag. Man är således inom EU inte överens om ett utkast till fördrag att lägga fram för de övriga Europarådsstaterna. Det polska EU-ordförandeskapet försökte under hösten 2011 finna kompromisser inom EU-kretsen i rådsarbetsgruppen. Det danska ordförandeskapet väntas fortsätta detta arbete under första halvåret 2012.

3 Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen

Samarbetet och dialogen mellan Europarådets ministerkommitté och den Parlamentariska församlingen (PACE) förenklades och intensifierades på några punkter under perioden. Detta skedde bland annat genom genomförande av tidigare gemensamt fattat beslut om att inte längre med automatik sammankalla den gemensamma kommittén för PACE och ministerkommittén (*Joint Committee*) till möte vid varje session, fyra gånger per år, utan endast när behov föreligger och det finns viktiga substansfrågor att diskutera. Vidare ökade informationsutbytet genom att PACE-rapportörer för olika sakfrågor inbjöds till dialog med ministerkommittén eller relevanta rapportörs- eller arbetsgrupper. Ordföranden för rapportörs- eller arbetsgrupper inbjöds även till utbyte med PACE:s olika kommittéer. Dessa dialoger kommer att fortsätta under kommande år.

Även med Kongressen för lokala och regionala myndigheter ägde informationsutbyte rum under perioden. Kongressens rapportör för MR-frågor, Lars O. Molin, informerade i mars 2011 rapportörsgruppen för MR-frågor (GR-H) om hur en dialog om genomförandet av MR-insatser på lokal och regional nivå ska ske.

Utöver ovanstående rapporterade PACE:s respektive Kongressens generalsekreterare om verksamheten, framför allt inför och efter de olika sessionerna, vid möten i ministerkommittén.

4 Övergripande frågor under 2010–2011

4.1 Leva tillsammans i det 21:a århundradet – rapport från gruppen av eminenta personer

För att se över de utmaningar Europa står inför med ökad intolerans och diskriminering tillsattes 2010 på uppdrag av generalsekreteraren en grupp eminenta personer bestående av bland annat förre tyske

utrikesministern Joschka Fischer och före spanske utrikesministern och höge representanten för EU:s utrikespolitik Javier Solana. Skr. 2011/12:82

Rapporten *Living together in the 21st century, combining diversity and freedom* lades fram vid ministermötet i Istanbul våren 2011. Rapporten tar fasta på nutida integrationsutmaningar för Europa. Diskriminering och rasism baserad på kulturella och/eller religiösa grunder bedöms utgöra ett hot mot Europas stabilitet, demokratiska regelverk och sociala sammanhållning om inte detta skyndsamt åtgärdas. Rapporten framhäver Europarådets särskilda roll i detta med hänsyn till dess speciella kompetens på områdena mänskliga rättigheter, demokrati- och rättsstatsfrågor.

Med utgångspunkt från Europarådets verksamhet och regelverk rekommenderar rapporten ett antal konkreta åtgärder inom områdena migration, medborgarskap och integration, utbildning, kultur och media, inklusive social media samt ungdom och idrott. Rapporten har ännu inte föranlett några särskilda åtgärder eller beslut från Europarådets sida. Den används dock flitigt som referens i de olika frågor den omfattar.

4.2 Mänskliga rättigheter

4.2.1 Europadomstolens dömande verksamhet och ministerkommitténs övervakning

De till Europakonventionen anslutna staterna är underkastade Europadomstolens jurisdiktion och därmed skyldiga att respektera och verkställa domstolens avgöranden. Detta följer direkt av konventionsförpliktelsen. Att så sker är därför avgörande för övervakningssystemets trovärdighet. Enligt Europakonventionen har ministerkommittén en viktig roll att övervaka verkställigheten av Europadomstolens domar i berörda medlemsstater. På senare år har betydande problem uppstått när vissa domar som kräver lagstiftnings- eller konkreta åtgärder i det enskilda fallet inte verkställts. Detta kan ha flera orsaker; bristande ekonomiska resurser, politiskt motstånd eller ren oförmåga.

Under 2010 samt 2011 meddelade Europadomstolen 1 499 respektive 1 157 domar. Dessutom meddelade Europadomstolen drygt 38 000 (2010) respektive drygt 52 000 (2011) beslut varigenom klagomål avvisades eller avskrevs. Störst antal fällande domar meddelades 2010 mot Turkiet (174), Ryssland (133), Ukraina (105) och Grekland (73). Antalet nytillkomna mål under 2010 och 2011 som överlämnats till beslutande enhet uppgick till drygt 61 300 respektive 64 500. Tillströmningen av nya klagomål har fortsatt under 2011. Kommittéer bestående av tre domare har sedan införandet av protokoll 14 avvisat 12 894 ärenden. Enskilda domare har avvisat 22 260 ärenden.

Mål mot Sverige

Under hela 2010 inkom till regeringen ca 650 nya mål mot Sverige. En stor majoritet avsåg utlänningars möjlighet att få stanna i landet. Detta exceptionellt höga antal nyinkomna mål hänger samman med att Europadomstolen under en period under hösten 2010 beslutade att begära

verkställighetsstopp för alla klagande som påstod sig riskera utvisning från Sverige till Irak. Under samma år avslutades handläggningen hos regeringen i 18 mål. Under 2011 inkom till regeringen 33 nya mål mot Sverige och lika många avslutades.

Tre domar meddelades i mål mot Sverige under andra halvåret 2010. I målet *N.* kom Europadomstolen fram till att det skulle innebära en kränkning av konventionen att verkställa ett beslut om utvisning av klaganden till Afghanistan. Detta ledde till att klaganden beviljades uppehållstillstånd i Sverige. I målet *Gillberg* gjordes gällande att en dom för tjänstefel kränkte klagandens yttrandefrihet och rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv. Domstolen fann inget brott mot konventionen. Målet har senare tagits upp av Europadomstolen i stor sammansättning och en dom därifrån väntas under 2012. I målet *Andersson*, som rörde arbetsskadeersättning, fann domstolen att det skett en kränkning av klagandens rätt till muntlig förhandling i de svenska domstolarna och tillerkände klaganden ideellt skadestånd och ersättning för rättegångskostnader. Dessa har utbetalats av regeringen.

Under 2011 meddelades fyra domar mot Sverige. Målet *Husseini* gällde ett beslut om utvisning av en afghansk medborgare till hemlandet på grund av brott och även beslut om att klaganden inte skulle få umgängesrätt med sina barn. Europadomstolen fann ingen kränkning av konventionen. Målet *Fexler* gällde handikappersättning. Domstolen kom fram till att det faktum att klaganden nekats muntlig förhandling i den inhemska processen inte innebar en kränkning av hennes rätt till muntlig förhandling enligt konventionen. I målet *Samina* fann domstolen att det inte skulle innebära en konventionsöverträdelse att verkställa ett beslut om att utvisa klaganden till Pakistan. Målet *Ahorugeze* gällde utlämning av en rwandisk medborgare till hemlandet på grundval av misstankar om att denne där gjort sig skyldig till bland annat folkmord. Europadomstolen kom fram till att en utlämning inte skulle stå i strid med konventionen. Ingen av dessa fyra domar hade vunnit laga kraft vid årsskiftet 2011/2012.

Avgöranden mot andra stater

Bland de många avgöranden som Europadomstolen meddelat under andra halvåret 2010 och helåret 2011 har 22 domar meddelats av domstolen i stor sammansättning ("Grand Chamber"). Bland dessa kan följande nämnas. I målet *Lautsi mot Italien* bedömde Europadomstolen med ändring av en dom som meddelats av en av domstolens avdelningar att det inte stod i strid med artikel 2 i tilläggsprotokoll 1 till konventionen (rätt till utbildning) att ha krucifix i klassrummen i statliga italienska skolor. I målet *M.S.S. mot Belgien och Grekland* som gällde överföring av en afghansk asylsökande från Belgien till Grekland i enlighet med den av EU utfärdade rättsakten Dublinförordningen, bedömdes båda svarandestaterna ha brutit mot såväl artikel 3 (förbud mot tortyr och annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning) och artikel 13 (rätt till ett effektivt rättsmedel). I *A, B och C mot Irland* gjorde klagandena gällande att den irländska lagstiftningen, som föreskriver att abort är förbjudet om inte kvinnans liv är i fara på grund av graviditet, stod i strid med konventionen. Europadomstolen fann att en av klagandena som tidigare lidit av en ovanlig form av cancer och kände

rädsla att graviditeten kunde orsaka ett återfall i sjukdomen hade utsatts för en kränkning enligt artikel 8 (rätt till privat- och familjeliv). Europadomstolen konstaterade en kränkning av konventionen även i målet *Saknovskiy mot Ryssland*, i vilket det bedömdes att den rättegång genom vilken klaganden dömts för mord var behäftad med sådana brister att artikel 6 i konventionen (rätt till en rättvis rättegång) hade kränkts. Vid denna bedömning fäste Europadomstolen bland annat avseende vid att klagandens möjligheter att få biträde av sitt ombud i praktiken hade begränsats på ett alltför långtgående sätt. Målet *Giuliani och Gaggio mot Italien* rörde ett dödsfall som inträffat i samband med demonstrationerna under G8-mötet i Genua 2001. Klagandena, som var nära släktingar till den avlidne, hade bland annat gjort gällande att Italien brutit mot sina förpliktelser enligt artikel 2 i konventionen (rätt till liv), men domstolen bedömde att någon kränkning av konventionen inte ägt rum. I målen *Al-Skeini m.fl.* och *Al-Jedda* ansågs Storbritannien ha jurisdiktion, i enlighet med artikel 1 i konventionen, över vissa åtgärder utförda inom ramen för landets militära insatser i Irak under perioden 2003–2007. Därmed kunde Storbritannien hållas ansvarigt enligt konventionen för dessa åtgärder, som ansågs innefatta kränkningar av artikel 2 (Al-Skeini) respektive artikel 5 (Al-Jedda) i konventionen.

Bland de mål av allmänt intresse som meddelades av en kammare under den aktuella perioden kan bland annat följande nämnas. I målet *Dink mot Turkiet* var klagandena släktingar till den turkiske författaren Hrant Dink som mördats efter att ha skrivit kontroversiella artiklar om självbilden hos turkar med armeniskt ursprung. Klaganden hade utsatts för konkreta hot innan han dödades och domstolen fann att Turkiet brutit i sina förpliktelser att skydda klaganden på ett sätt som stod i strid med artikel 2 i konventionen. Turkiet fälldes även enligt artikel 10 (yttrandefrihet) och 13 (rätt till effektivt rättsmedel). I målet *Mosley mot Storbritannien* bedömdes frånvaron av en förpliktelse för en dagstidning att i förväg underrätta den som berörs av en planerad publicering, för att ge denne möjlighet att stoppa publiceringen genom ett domstolsförfarande, inte innebära någon kränkning av rätten till privat- och familjeliv enligt artikel 8. I *Yukos mot Ryssland* ansågs ett skatteförfarande mot ett oljebolag ha inneburit kränkningar av artiklarna 6 och artikel 1 i tilläggsprotokoll 1 till konventionen (skydd för egendom). Detta bland annat till följd av att bolaget inte ansågs ha getts tillräcklig tid att förbereda sitt försvar och att det ålagts en sanktion av straffrättslig karaktär med stöd av lagstiftning som tillämpats med retroaktiv verkan. Målet har beröringspunkter med *Khodorkovskiy mot Ryssland* som rörde straffrättsliga förfaranden mot en affärsman som tidigare var en av huvudägarna i Yukos. I *Khodorkovskiy*-målet fann Europadomstolen att förfarandena gällande häktningen av klaganden inneburit flera kränkningar av artikel 5 om rätt till frihet och säkerhet. Vidare ansåg domstolen att de förhållanden klaganden hade utsatts för under en period då han var häktad inneburit att Ryssland brutit mot artikel 3 i konventionen. Dock ansåg domstolen inte visat att åtalet och rättegången haft politiska motiv på det sätt *Khodorkovskiy* gjort gällande. Domstolen meddelade även en fällande dom i målet *Ivantoc m.fl., mot Moldavien och Ryssland*. Domstolen ansåg att Ryssland var ansvarigt för ett frihetsberövande i isoleringscell av två personer som ägt rum i den Moldaviska republiken Transnistrien. Frihetsberövandet hade fortgått

under lång tid efter att domstolen i stor sammansättning, i målet *Ilaşcu m.fl. mot Moldavien och Ryssland* från 2004, uttalat att klagandena omedelbart skulle släppas på fri fot. Det fortsatta frihetsberövandet efter Ilaşcu-domen bedömdes ha innefattat kränkningar av artiklarna 3, 5, 8 och 13. Visst allmänt intresse har också domen *Sufi och Elmi mot Storbritannien*. Domen slog fast att det skulle innebära ett brott mot artikel 3 att utvisa klagandena till Somalia, eftersom de därigenom skulle utsättas för en risk för behandling i strid med artikel 3 som de inte kunde undkomma genom att bosätta sig i någon annan del av landet än där de ursprungligen hade sin hemvist (så kallad internflykt).

Verkställighet av domar

Ministerkommitténs övervakning av verkställigheten av Europadomstolens domar intensifierades under 2010 till följd av det ökande antalet domar som domstolen meddelat. En effektivisering av ministerkommitténs arbetsmetoder med övervakningen av domarna har medfört en ökning av produktiviteten. Under 2011 antogs 816 slutresolutioner om verkställighet, en ökning jämfört med 2009 och 2010 då 239 respektive 455 slutresolutioner antogs.

I december 2011 uppgick antalet pågående mål i ministerkommittén till drygt 10 000, en ökning med 14 % (jämför 18 % 2008 och 17 % 2009). Av dessa är större delen av mer rutinmässig karaktär medan cirka 1 600 kan betecknas som kontroversiella.

I flertalet mål är övervakningsuppgiften av en rutinmässig karaktär. De mål som ägnas mest uppmärksamhet av ministerkommittén är de som rör strukturella problem i en medlemsstat, exempelvis långa handläggningstider i civil- och brottmål (ett mycket stort antal mål mot Italien) eller bristande förmåga att verkställa nationella domstolars avgöranden, problem i samband med häktning och dåliga förhållanden i fängelser samt egendomsfrågor kopplade till problem orsakade av nationalisering under kommunisttiden.

Ett antal mål rörande utvisning av utlänningar, diskriminering (särskilt romer), yttrandefrihet och kränkningar i samband med säkerhetsstyrkors agerande har krävt särskild uppmärksamhet. Som exempel på sistnämnda kategori kan nämnas de 154 domar mot Ryssland (*Khashiyevgruppen mot Ryssland*) som rör övergrepp av ryska säkerhetsstyrkor under konflikten i Tjetjenien. Vidare kan nämnas kränkning av rätten till yttrandefrihet för journalister vilka dömts till fängelse för förtal och terroristbrott på grund av vad de publicerat (*Fatullayev mot Azerbajdzjan*); kränkning av rätten till fria val på grund av etnisk tillhörighet – en rom respektive jude tilläts inte ställa upp vid val eftersom ingen av dem tillhörde en av de tre ”konstituerande folkgrupperna” enligt Bosnien Hercegovinas författning, grundad på Daytonavtalet (*Sejdic och Finci mot Bosnien Hercegovina*); kränkning av förbudet mot tortyr på grund av förhållandena för asylsökande i Grekland och kränkning av rätten till nationellt effektiv rättsmedel i samband med utvisning av asylsökande och tillämpning av Dublin II-förordningen (*M.S.S. mot Grekland och Belgien*). Problematisk är också verkställigheten av domarna i de två mål mot Storbritannien som rör fängelseintagnas rätt att delta i politiska val (*Hirst samt Greens och M.T. mot U.K.*)

Ytterligare ett mål som krävt särskild uppmärksamhet är det mellanstatliga målet *Turkiet mot Cypern* i vilket Europadomstolen meddelat dom i stor sammansättning redan år 2001. Domen rör 14 konventionsbrott som har samband med 1974 års militära konflikt på norra Cypern. Slutresolution har tagits i vad domen rör ”levnadsvillkor för grekcyprioter i Karpasregionen” och ”rättigheter för turkcyprioter bosatta på norra Cypern”. Dock fortsätter övervakningen i ministerkommittén i den del domen rör ”försvunna personer”, ”hem och egendom tillhörandes fördrivna personer” samt ”grekcyprioters rätt till sin egendom på norra Cypern”.

Inga domar i mål mot Sverige har vållat några problem ur verkställighetssynpunkt i ministerkommittén under den aktuella tidsperioden.

4.2.2 Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter

Ministerkommitténs stöd till kommissarien för mänskliga rättigheter är entydigt och institutionens framsteg sedan inrättandet 1999 har kontinuerligt fått beröm. Uppdraget innehas sedan år 2006 av Thomas Hammarberg. Vid utgången av mars 2012 lämnar Hammarberg sitt uppdrag och efterträds av letten Nils Muiznieks. MR-kommissariens oberoende ställning anses vara en styrka och en förutsättning för genomförandet av kommissariens uppdrag. Samarbete med institutioner utanför Europarådet är viktigt för uppdraget, särskilt när det gäller EU, UNHCR (FN:s flyktingkommissarie) och OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa).

Under 2010–2011 har frågor om diskriminering av romer, islamofobi, flyktingar och asylsökande inklusive ensamkommande barn samt kampen mot rasism och främlingsfientlighet stått i fokus. Yttrande- och mediefrihet samt äldres rättigheter gavs särskild uppmärksamhet under 2011.

Kommissarien utför länderbesök med syfte att etablera en direkt dialog med berörda myndigheter. Efter besöken publiceras rapporter vilka innehåller slutsatser och rekommendationer. Samtliga 47 medlemsstater har besökts vilket bidragit till framtagandet av en övergripande strategi för bedömning av hur mänskliga rättigheter respekteras. Under 2010 genomfördes ämnesspecifika länderbesök med fokus på icke-diskriminering, mänskliga rättigheter för invandrare och flyktingar, kampen mot rasism och främlingsfientlighet, barnets rättigheter samt medie- och yttrandefrihet. Frågorna gavs även uppmärksamhet i samband med olika evenemang och uttalanden.

Romer och andra nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning, homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt) samt invandrare och personer som utan tillstånd lever i landet, lyftes särskilt fram som särskilt utsatta för diskriminering. Omfattande studier om mänskliga rättigheter för hbt-personer resulterade i skriften *Diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet i Europa*. I december 2011 publicerades ytterligare en skrift *Human rights and a changing media landscape*. Skriften lyfter fram mediernas roll i skyddet av mänskliga rättigheter men pekar även på missbruk av medier och de allvarliga demokratiska problem som kan uppstå.

Den så kallade Strasbourgdeklarationen om romer antogs vid Europarådets högnivåmöte den 20 oktober 2010. Sverige medverkade på statsrådsnivå. Genom deklarationen har Europarådets medlemsstater enats om riktlinjer och prioriteringar för arbetet med romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. En särskild representant för frågor om romer har utsetts som ansvarar för att organisera Europarådets arbete rörande romer baserat på Strasbourgdeklarationen. Ett arbete med att utbilda så kallade medlare har påbörjats inom ramen för ROMED programmet. Programmet medfinansieras bland annat av EU. En databas för lagring av information om goda exempel i medlemsländerna ska också etableras.

Specialistgruppen för romska frågor (le Comité d'experts sur les Roms et les Gens du voyage – MG-S-ROM) har upphört. I stället har en ad hoc kommitté skapats (the Ad hoc Committee of Experts on Roma Issues – CAHROM) som svarar direkt mot Europarådets ministerkommitté. Denna ska bland annat analysera och utvärdera genomförandet av medlemsstaternas nationella politik och bidra till tematiska utbyten av erfarenheter och god praxis. CAHROM genomförde två möten under 2011.

Den tredje internationella konferensen om romska kvinnors rättigheter genomfördes i oktober 2011 i Spanien. Den första genomfördes i Sverige 2007.

4.2.4 Straffrättsligt samarbete

En kommitté (Ad hoc Committee on preventing and combating violence against women and domestic violence – CAHVIO) fortsatte sitt arbete med att ta fram ett utkast till en konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Förhandlingarna i kommittén pågick under hela år 2010. Sverige deltog aktivt i kommitténs arbete. Konventionen antogs av ställföreträdarkommittén i april 2011. Den öppnades för undertecknande vid ministermötet i Istanbul den 11 maj 2011 då Sverige också skrev under konventionen.

Inom ramen för Europarådets straffrättsliga styrkommitté (CDPC) har en expertgrupp förhandlat fram en konvention om förfalskning av medicinska produkter. Konventionen antogs av ställföreträdarkommittén i december 2010 och öppnades för undertecknande i Moskva den 28 oktober 2011. Sverige har ännu inte skrivit under den. År 2011 tillsattes även en expertgrupp under CDPC med uppgift att ta fram en konvention om handel med mänskliga organ. Förhandlingsarbetet inleddes i december 2011 och kommer att fortsätta under 2012.

Europarådets expertkommitté för det straffrättsliga samarbetet (PC-OC) har förhandlat fram ett tredje tilläggsprotokoll till den europeiska utlämningskonventionen. Tilläggsprotokollet öppnades för undertecknande den 10 november 2010. PC-OC har under 2010 och 2011 även förhandlat fram ett fjärde tilläggsprotokoll till utlämningskonventionen. Detta protokoll har godkänts av CDPC och överlämnats till ministerkommittén för antagande.

I enlighet med den handlingsplan som beslutades 2010 av ministerkonferensen i Baku har styrkommittén för jämställdhetsfrågor (Le Comité directeur pour l'égalité entre les femmes et les hommes, CDEG) inriktat sitt arbete på diskriminering av migrerande kvinnor och romska kvinnor, studier av diskriminering av hbt-kvinnor, insatser för kvinnor och flickor med funktionsnedsättningar, framtagande av en handbok om stereotyper i medierna samt studier av stereotyper i utbildningen.

CDEG har också varit verksam i arbetet med konventionen om förebyggande och bekämpande av mäns våld mot kvinnor i nära relationer. I samband med att Europarådets nya organisation träder i kraft 2012 ersätts CDEG av en jämställdhetskommision (Gender Equality Commission, GEC) med huvudsaklig uppgift att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering inom Europarådet.

4.2.6 Rättigheter för homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt)

Hbt-frågor är fortsatt prioriterade av den svenska regeringen. Inom ramen för samarbetet i Europarådet har Sverige haft en pådrivande roll för att ta fram och för att slutligt anta en rekommendation om skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Rekommendationen antogs av ministerkommittén den 31 mars 2010. Det var första gången alla Europarådets medlemsstater enats om ett dokument som uttryckligen bekräftar hbt-personers rättigheter. Det är viktigt att arbetet med att realisera rekommendationen nu fortsätter. Sverige har tillsammans med några andra medlemsländer beslutat att finansiellt stödja ett treårigt Europarådsprojekt. Projektet syftar till att aktivt stödja genomförandet av rekommendationen i ett antal medlemsländer och därigenom stärka hbt-personers rättigheter i Europa.

4.2.7 Barns rättigheter

Programmet om att skapa ett Europa för och med barn (*Building a Europe for and with Children*) beslutades vid toppmötet i Warszawa i maj 2005. Under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén 2008 initierades arbetet med att ta fram en programstrategi för Europarådets arbete om barns rättigheter under de kommande tre åren. Stockholmsstrategin antogs i november 2008 och gällde för åren 2009–2011. Den fastställde tre prioriterade områden: förhindrande av våld mot barn, åstadkommandet av barnvänliga rättsprocesser och säkerställandet av barns deltagande i samhället.

Under 2010 lanserade Europarådet en kampanj mot sexuella övergrepp. Vidare antog ministerkommittén Europarådets riktlinjer om barnvänligt rättsväsende. Under 2011 antogs Europarådets rekommendation om barns rättigheter och sociala tjänster vänliga mot barn och familjer samt Europarådets riktlinjer om barnvänlig hälsovård av ministerkommittén. Vidare har en *Ad hoc Advisory Group on child*

and youth participation tagit fram ett förslag till rekommendation avseende barns deltagande som presenterades i början av 2011.

Skr. 2011/12:82

Ett förslag till ny strategi för Europarådets arbete om barns rättigheter för 2012–2015 har också tagits fram under 2011. Förslaget bygger på den tidigare Stockholmsstrategin för att förhindra våld mot barn, åstadkomma barnvänliga rättsprocesser och säkerställa barns deltagande i samhället. Vidare omfattar förslaget till strategi att åstadkomma barnvänlig hälso- och sjukvård, barnvänlig socialtjänst och barnvänlig familjerätt samt att stödja medlemsstaterna att implementera Europarådets normer.

4.2.8 Rasism och intolerans

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI) arbetar bland annat med att granska och analysera situationen i de enskilda medlemsstaterna vad avser etnisk diskriminering, rasism och intolerans. På grundval av analysen utarbetar ECRI rapporter om varje enskilt land. Den fjärde omgången av landgenomgångar sker 2008–2012 (ett tiotal länder granskas årligen). ECRI besökte Sverige den 5–9 september 2011. Den fjärde rapporten om Sverige förväntas bli publicerad under våren eller sommaren 2012.

4.2.9 Nationella minoriteter

Sverige har ratificerat Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Därför rapporterar Sverige periodiskt om genomförandet av konventionerna till Europarådet. I maj 2011 lämnade Sverige den tredje rapporten till Europarådet under ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter. I oktober lämnade Europarådet den senaste rapporten om hur Sverige lever upp till språkstadgan.

Efter omorganisationen av Europarådets sekretariat är sekretariatet för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter en del av enheten för mänskliga rättigheter och antidiskriminering. Den tidigare expertkommittén för frågor som rör nationella minoriteter (Comité d'experts du Conseil de l'Europe sur les questions relatives à la protection des minorités nationales – DH-MIN) har avslutat sitt uppdrag.

4.2.10 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 2007 bildades ett Europeiskt samordningsforum för Europarådets handlingsplan för handikappfrågor (CAHPAH) underställt ministerkommittén för att samordna uppföljningen av handlingsplanen och förbättra situationen för personer med funktionsnedsättning i Europa under åren 2006–2015. Forumet hade sitt sista möte i september 2011. Sveriges har under dessa år aktivt arbetat för att Europarådets handlingsplan ska kunna användas som ett regionalt verktyg vid genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Även denna kommitté berörs av Europarådets organisationsutveckling. Arbetet fortsätter efter 2011 i en

4.2.11 Yttrande- och mediefrihet

Europarådets arbete på detta område är inriktat på att främja yttrandefriheten, fria medier och mediemångfalden inom Europa. Området diskuteras främst inom styrkommittén för medier och nya kommunikationstjänster (le Comité directeur sur les médias et les nouveaux services de communication – CDMC) med utgångspunkt från huvudsakligen artikel 10 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Kommittén har liksom tidigare år arbetat brett med att se över befintliga regelverk och analysera behovet av nya normskapande rekommendationer. Detta bland annat med utgångspunkt i de krav som nya medier ställer på de gemensamma regelverken.

Under året har CDMC bland annat tagit fram en rekommendation med tillhörande åtgärdsförslag när det gäller nya medier. Medlemsstaterna uppmanas att anta ett brett förhållningssätt och respektera att även till exempel sociala nätverk, nätverksspel eller visslare (*whistleblowers*) verksamma på nätet åtnjuter samma rätt till mediefrihet som andra traditionella medier. Ett annat exempel är de tio principer för god samhällsstyrning av internet som ministerkommittén antagit i vilka medlemsstaterna uppmanas respektera vissa principer när det gäller internet. Dessa handlar i huvudsak om respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, involvering av alla tänkbara intressenter samt stater rättigheter och ansvar med hänsyn till internets internationella karaktär. Andra principer handlar om universalitet och integritet på internet och behovet av öppna nätverk samt vikten av kulturell och språklig mångfald. Europarådet har under år 2011 tagit fram ett utkast till strategi för sitt arbete med god samhällsstyrning av internet 2012-2015. Utkastet har rådfrågats brett vid en rad internationella konferenser under året och förväntas antas under första halvåret 2012.

4.3 Ett utökat samarbete om demokratifrågor

4.3.1 Europarådets grannskapspolitik

I efterdyningarna av den så kallade arabiska våren ägde den 2 mars 2011 en tematisk debatt rum i ministerkommittén om Europarådets grannskap. Inför mötet hade generalsekreteraren lagt fram ett tankepapper om organisationens grannskapspolitik för södra Medelhavsområdet, Mellanöstern och Centralasien. Generalsekreteraren preciserade att en kommande strategi skulle vara realistisk, fokuserad, relevant, efterfrågestyrd samt flexibel och koherent. Den assistans som Europarådet kan tillhandahålla baseras på gemensamma värderingar rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet. Europarådet bör inte spela någon ledande roll, men kan samarbeta med andra internationella organisationer, särskilt EU och FN. Finansieringen sker genom extrabudgetära resurser (EU-stöd) och frivilligbidrag. Dock krävs

det initiala investeringar från Europarådets sida i form av uppskattning av behov samt förberedande av projekt.

Vid ministermötet i Istanbul i maj 2011 tog ministerkommittén del av generalsekreterarens förslag till en strategi för det nära grannskapet och inbjöd honom att utarbeta handlingsplaner för genomförandet av policyn. Ministrarna kom vidare överens om att genomföra en första översyn av den nya policyn vid kommande ministermöte i maj 2012.

Flera av de aktuella samarbetsländerna har redan kopplingar till organisationen genom att de tillträtt ett antal av de konventioner som är öppna för icke medlemsländer. Andra är medlemmar av eller observatörer i partsavtal som Venedigkommissionen, Nord-Syd Centret, Pompidougruppen och Europeiska farmakopén. Marockos parlament har dessutom status som partner för demokrati vid Europarådets parlamentariska församling (PACE) och Kazakstans parlament har ett samarbetsavtal med PACE sedan 2004.

Utkast till prioriteringar för samarbete med Marocko och Kazakstan 2012–2014 har utarbetats och dessa antogs av ministerkommittén den 11 januari 2012. Bland de prioriterade insatserna för Kazakstan kan nämnas: korruptionsbekämpning, straffrättssystemet, barns rättigheter, ungdomsbrottslighet, MR-utbildning, kultursamarbete, interetnisk och interkulturell dialog. För Marocko är insatserna inriktade på: förebyggande av våld mot kvinnor, bekämpande av förfälskade mediciner, stärkande av demokrati på lokal och regional nivå. Inrättandet av mindre fältnärvaro för insatsernas genomförande planeras i Rabat och Astana. Kontoren ska dock inte belasta Europarådets ordinarie budget. Tunisien står närmast på tur för liknande samarbete. Även Kirgizistan, Israel och Jordanien har bekräftat önskemål om närmare samarbete med Europarådet.

4.3.2 Demokratiforum

Ett utökat samarbete i Europarådet om demokratifrågor har varit en svensk prioritet allt sedan Warszawa-toppmötets slutsatser antogs. Efter trevande försök med fora i Moskva och Warszawa lade 2007 års demokratiforum i Stockholm, som hölls i Sigtuna, grunden för den fortsatta processen. Under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén 2008 följdes arbetet upp i Madrid med ett forum om e-demokrati. Sverige hade en framträdande roll i konferensen. 2009 stod Ukraina värd för ett demokratiforum inriktat på valfrågor. Det fördjupade demokratisamarbetet i Europarådet är en framträdande dimension i verksamheten, liksom ett internt fyrpartsamarbete (quadriolog) mellan ministerkommittén, parlamentariska församlingen, lokal- och regionalkongressen samt enskilda organisationer.

Forumet utvärderades under 2010 på uppdrag av ministerkommitténs arbetsgrupp för demokrati och politiska frågor (the Rapporteur Group on Democracy – GR-DEM) och har därefter genomgått en omstruktureringsprocess. Några av de områden som forumet identifierat som viktiga att arbeta med de närmaste åren är att stärka social sammanhållning, motverka och förebygga hot mot demokratin samt öka medborgarnas möjligheter till inflytande genom it-verktyg. 2011 stod Cypren värd för ett forummöte om social sammanhållning.

Venedigkommissionen firade sitt 20-årsjubileum år 2010. Mycket har förändrats i Europa under de senaste två decennierna. Nya stater har antagit demokratiska styrelseskick och anslutit sig till västerländska demokratiers gemensamma värdegrundsstrukturer. Samtliga medlemsstater i Europarådet har dock inte hållit fria val ännu vilket är anledningen till att Venedigkommissionen, i nära samarbete med OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR), gjort särskilda ansträngningar för att förbättra vallagarna.

Under 2011 ansökte och beviljades Kazakstan medlemskap i Venedigkommissionen som nu har totalt 58 fullvärdiga medlemmar. Alla Europarådets medlemsstater är medlemmar i Venedigkommissionen. Under den tidigare stadgan kunde icke-europeiska stater inte söka medlemskap men efter en ändring i statuterna är idag även Algeriet, Brasilien, Chile, Israel, Korea, Kirgizistan, Mexiko, Marocko, Peru och Tunisien medlemmar. Argentina, Canada, Heliga Stolen, Japan, Israel, USA och Uruguay är observatörer och Vitryssland är associerad medlem.

Venedigkommissionen har också vidgat kretsen av länder som bistås med rådgivning till icke-europeiska länder. Ursprungligen tänkt som ett verktyg för akut konstitutionsuppbyggnad har Venedigkommissionen kommit att utvecklas till en juridisk tankesmedja som bidrar till spridningen av det europeiska konstitutionella arvet baserat på kontinentens grundläggande rättsliga värderingar. I kölvattnet av den arabiska våren har Venedigkommissionen arbetat med konstitutionsdomstolarna i Egypten, Libanon, Libyen och Jemen. I Tunisien har man genomfört utbildning för domare och advokater i hanteringen av tvister efter val och i Marocko har ett samarbete med ombudsmannaämbetet inletts.

Samtidigt fortsätter Venedigkommissionen att ge konstitutionell "första hjälpen" till enskilda stater. Under 2010–2011 har Venedigkommissionen medverkat i processer för konstitutionsreformer i ett antal länder. Venedigkommissionen har bland annat granskat vallagen och valproceduren i Albanien, undantagslagstiftningen i Armenien, politiska partier i Azerbajdzjan, vallagen och lagstiftning om politiska föreningar i Georgien och konstitutionsdomstolen i Serbien.

Sedan 2009 har Moldavien befunnit sig i ett konstitutionellt dödläge, där Venedigkommissionen konsulterats. Parlamentet har upprepade gånger misslyckats med att välja president vilket lett till två nyval under kort tid. Enligt den moldaviska konstitutionen krävs 3/5 av rösterna i parlamentet för att välja president. Inget parti eller koalition av partier har emellertid kunnat uppnå detta röstetal, varför det konstitutionella dödläget med talmannen som interimspresident kvarstått under 2010 och 2011. Efter en lång debatt och konsultationer med såväl Venedigkommissionen som Europarådet genomfördes i september 2010 en folkomröstning om förslag gällande införande av direktval av presidenten. Folkomröstningen misslyckades emellertid att uppnå erforderligt valdeltagande. Nya försök att välja president gjordes i slutet av 2011.

Venedigkommissionen var även inblandad i översynen av konstitutionen i Georgien. Rosenrevolutionen har inneburit ett nytänkande för landet och viktiga reformer har genomförts. Samtidigt har

presidenten behållit stora maktbefogenheter i syfte att genomföra nödvändiga reformer. Våren 2009 var inrikespolitiskt turbulent med bland annat omfattande gatuprotester. Presidenten etablerade en kommission med uppdrag att finna en ny konstitutionell modell som vilar på maktfördelningsprincipen. Venedigkommissionen konsulterades upprepade gånger under processen. En ny konstitution, som bland annat innebär en försvagad presidentmakt, antogs av det georgiska parlamentet den 15 oktober 2010. Inför parlamentsval 2012 och presidentval 2013 har även en ny vallagstiftning antagits som trädde i kraft den 10 januari 2012. Venedigkommissionen har konsulterats också i denna process.

I januari 2011 anordnade Venedigkommissionen tillsammans med Högsta domstolen i Brasilien den andra världskonferensen om konstitutionell rätt på temat domstolarnas oberoende (*Separation of Powers and Independence of Constitutional Courts and Equivalent Bodies*). Representanter för 88 konstitutions- och högsta domstolar deltog.

5 Länderrelaterade frågor

5.1 Konflikten mellan Ryssland och Georgien

Konflikten mellan Ryssland och Georgien står högt på ministerkommitténs dagordning sedan kriget i augusti 2008. Frågor som behandlas är MR-situationen i utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien, insatser från Europarådets institutioner, inklusive Europadomstolen och övervakningsmekanismerna. Detta kopplas till en genomgång av Rysslands och Georgiens åtaganden som medlemmar i Europarådet och hur dessa uppfylls. Idag omfattar ministerkommitténs övervakning dock enbart åtaganden som är direkt kopplade till konflikten. Dessutom har generalsekreterarens rapportering övergått till att ske två, mot tidigare fyra, gånger per år.

Som ett resultat av generalsekreterarens rapportering har ministerkommitténs huvudsakliga fokus i Georgien riktats mot vidareutveckling av förtroendeskapande åtgärder och standarder för mänskliga rättigheter. Exempel på detta är de förtroendeskapande aktiviteter som anordnades i november 2010 och juni 2011 då utbildningsseminarier hölls för journalister från både Abchazien och Georgien. Till sammanhanget hör också MR-kommissariens täta besök i Georgien främst för utväxling av fångar mellan Tschinvali och Tbilisi samt efterforskning av saknade personer.

5.2 Cypern-Turkiet

Frågan om Cypern och Turkiet är en stående punkt på ministerkommitténs dagordning. Konflikten går tillbaka till den militära konflikten mellan Cypern och Turkiet år 1974. Under den aktuella tidsperioden har frågan inte föranlett något särskilt agerande från ministerkommitténs sida. Däremot har ministerkommittén emellanåt använts som forum för debatt och kritik från Cyprens sida. Detta

avseende Turkiets fortsatta militära närvaro på norra Cypern och för vad Cypern anser vara fortgående konventionsbrott av Turkiet på norra Cypern. På begäran av Cypern tog dock ministerkommittén åter upp övervakningen av domen i det mellanstatliga målet *Cypern mot Turkiet* till behandling igen, se ovan avsnitt 4.2.1.

5.3 Kosovo

Europarådets verksamhet i Kosovo har fortsatt att hämmas av oenighet mellan medlemsstaterna beträffande Kosovos status. Aktiviteterna har hittills huvudsakligen varit inriktade på projekt för skydd av kulturarv utan direkt samarbete med Kosovos egna institutioner. Sverige med flera har verkat för ett utökat engagemang av Europarådet på dess kärnområden avseende demokrati- och rättsstatsinsatser med utgångspunkt i individens rättigheter oberoende av statusfrågan. Detta synsätt har börjat vinna gehör med resultat i utökade möjligheter att verka på viktiga kärnområden även i Kosovo. Europarådets stöd har en viktig och självklar funktion att fylla i Kosovos kapacitetsuppbyggnad och reformagenda. Europarådet utgör också ett viktigt komplement till övriga bilaterala och internationella utvecklingsinsatser, inte minst EU:s rättsstatsmission i Kosovos (EULEX) insatser inom rättsstatsområdet.

Under hösten 2011 diskuterades ett utkast till avtal mellan FN:s mission i Kosovo (UNMIK) och Europarådet om att utöka antalet övervakningsmekanismer i Kosovo utöver den redan existerande kommittén för förebyggande av tortyr (CPT) och kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter (FCNM). Utkastet innehåller även en artikel om att UNMIK bemyndigar Europarådet att etablera direkta arbetskontakter med relevanta, kompetenta kosovanska myndigheter. Serbien och Ryssland har motsatt sig skrivningarna i utkastet varför förhandlingarna fortsätter under 2012.

Den svenske riksdagsledamoten och före detta talmannen Björn von Sydow har fått förnyat förtroende som parlamentariska församlingens rapportör för Kosovo. I november 2011 genomförde von Sydow en undersökningsmission till Kosovo där han träffade bland andra presidenten, premiärministern och de fyra kosovoserbiska borgmästarna i norra Kosovo. En rapport om situationen i landet är planerad att presenteras under våren 2012.

5.4 Ukraina

Den demokratiska utvecklingen i Ukraina under 2010 och 2011 har gett upphov till oro som lett till en ökad uppmärksamhet av Europarådet inte minst inför och under landets ordförandeskap i Europarådets ministerkommitté (maj–november 2011).

Europarådet godkände en ny omfattande handlingsplan för Ukraina för åren 2011–2014 med syfte att stödja reformer för mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokrati. Eftersom reformer på rättsområdet är av största vikt för landets fortsatta utveckling har Europarådet i samarbete med ukrainska experter under 2011 tagit fram en reviderad straffprocesslagstiftning inom ramen för handlingsplanen.

Europarådets stöd till reformer är av stor vikt för Ukrainas fortsatta EU-närmande. Sverige bidrar därför med substantiell finansiering av handlingsplanen och deltar i de löpande utvärderingarna som görs. Venedigkommissionen har deltagit aktivt i utarbetandet av en ny vallagstiftning. Alla rekommendationer har emellertid inte beaktats.

5.5 Vitryssland

Vitrysslands gäststatus är fortfarande upphävd. Arbetet inom ramen för Europarådets program till stöd för en demokratisk utveckling i Vitryssland har fortgått under perioden med fokus på det civila samhället och oberoende medier. Bland annat ordnade Europarådet en rundabordskonferens i Minsk om dödsstraffets avskaffande hösten 2010. Våren 2011 drog sig Vitryssland ur en av totalt fyra aktiviteter inom Europarådets stödprogram ”Eastern Partnership Facility” (valnormer). Under perioden har ministerkommittén gjort uttalanden om Vitryssland. Vidare diskuterades situationen i Vitryssland särskilt med fokus på den ökande repressionen riktad mot det civila samhället och dödsstraffet i rapportörgruppen för demokratifrågor som är underställd ministerkommittén. Vitryssland har inte deltagit i dessa diskussioner, eftersom ett medlemsland motsätter sig detta. Landets representant har emellertid fått en avrapportering av rapportörsgruppens ordförande efter mötena. Viss verksamhet har också fortsatt bedrivits vid Europarådets informationspunkt i Minsk.

Från svensk utgångspunkt är det viktigt att ansträngningarna för att få Vitryssland att närma sig övriga Europa fortsätter. MR-situationen i Vitryssland bör fortsatt uppmärksammas, inklusive frågan om dödsstraffet. Detta bör ske bland annat genom medvetandegörande, information och offentlig debatt. Europarådet har vid upprepade tillfällen uppmanat Vitryssland att inte verkställa fastställda dödsdomar och att införa ett moratorium. Europarådet bör här spela en fortsatt roll och Sverige ser gärna ett ökat engagemang från organisationens sida. Under 2011 ansökte Vitryssland om tillträde till konventionen om människohandel.

6 Relationer till internationella organisationer

6.1 Europeiska unionen

Sedan undertecknandet av ett Memorandum of Understanding (MoU) år 2007 mellan Europarådet och EU har samarbetet mellan de två organisationerna intensifierats, både utifrån ett kvalitativt och kvantitativt perspektiv.

Det är uppenbart att Europarådets verksamhet och reformer av organisationen i ökande grad är kopplad till samarbetet med EU. Bidragande till detta är i första hand den fördjupade dagordningen om mänskliga rättigheter i EU. Det accentuerades genom Lissabonfördraget och EU:s kommande anslutning till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Anslutningen, liksom de förhandlingar som

föregår denna, kan antas leda till en kvalitativ förändring av EU-samarbetet inom och med Europarådet av betydelse utöver själva anslutningen. Det fördjupade MR-samarbetet i EU till vilket utöver anslutningen till Europakonventionen även rättighetsstadgans bindande karaktär samt att EU:s byrå för grundläggande rättigheter i Wien gradvis stärker och utökar sin verksamhet har väckt viss oro i sekretariatet med hänvisning till risk för dubbelarbete. Bedömningen är att denna utveckling i grunden är positiv för Europarådet med dess solida MR-regelverk och kompetens. Utvecklingen i EU inom Europarådets kärnområden kan stimulera och stärka Europarådets verksamhet både substansmässigt och finansiellt.

Det utökade rättsstatssamarbetet mellan EU och Europarådet har lett till en rad insatser och gemensamma projekt, framför allt avseende rättsstatsbiståndet till länder i Öst- och Centraleuropa samt Turkiet och Ryssland. Som medlemmar i Europarådet är länderna bundna av normer och åtaganden som hanteras av Europarådets övervakningsorgan och andra institutioner. EU får genom närmare samarbete tillgång till Europarådets kompetens och instrument för rättsstatsutveckling. EU:s stöd till Europarådets rättsstatsbistånd ökar kontinuerligt och uppgick under 2010 och 2011 till sammanlagt drygt 87 miljoner euro. Det mest omfattande rättsstatssamarbetet mellan EU och Europarådet gäller för närvarande Ukraina med ett omfattande och flerårigt samarbetsprogram för att stärka rättsväsendet. Sverige har i detta sammanhang bidragit med 30 miljoner kronor till Europarådets program i Ukraina för de närmaste tre åren för insatser främst avseende lokal- och regional demokrati. Potentialen är stor för ytterligare fördjupning av rättsstatssamarbetet i Ukraina och övriga länder inom ENP/EaP-samarbetet (European Neighbourhood Policy and Eastern Partnership/Östliga partnerskapet), på Balkan, i Turkiet samt potentiellt även i Ryssland. Denna utveckling har ett nära samband med kommande reformer i Europarådet innebärande en gradvis omfördelning av resurser från normativ verksamhet till övervakning och tillämpning av organisationens regelverk samt uppfyllande av medlemsstaternas åtaganden.

Sedan MoU-undertecknandet har samarbetet ytterligare utvecklats. En viktig prioritering för samarbetet är att främja demokratisk stabilitet och fred i västra Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Serbien, Montenegro, Makedonien och Kosovo) och i södra Kaukasien (Armenien, Azerbajdzjan och Georgien).

Inom ramen för samarbetet ingår en rad aktiviteter som överenskommit mellan EU-kommissionen och Europarådet i samråd med regeringarna i de berörda länderna. Programmen syftar till att underlätta och stödja rättsliga och institutionella reformer. Kurser, expertrapporter och råd till regeringar, konferenser och workshops är vanliga arbetsmetoder.

Den politiska dialogen har intensifierats under 2010 och 2011 vilket bland annat illustreras av möten mellan generalsekreterare Torbjörn Jagland och EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso samt med EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik och vice ordförande för EU-kommissionen Catherine Ashton. Exempelvis enades man om att upprätthålla nära och regelbundna kontakter samt att utveckla samarbetet. Dialog förs också med kommissionärerna Füle,

Vidare deltar Europarådet med viss regelbundenhet i EU:s rådsarbetsgrupper, främst i arbetsgruppen för OSSE och Europarådet (COSCE), arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (COHOM) och arbetsgruppen för västra Balkan (COWEB).

6.2 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Samarbetet mellan Europarådet och OSSE vilar på ett gemensamt uttalande från organisationernas respektive ordföranden samt en deklaration om samarbete från 2005. Kontakterna organisationerna emellan sker idag genom så kallade 2+2-möten (Europarådets och OSSE:s respektive ordförande och generalsekreterare), samordningsgruppen, möten på tjänstemannanivå, *ad hoc*-deltagande i varandras möten på olika nivåer, samarbete i fält samt trepartsmöten (Europarådet, OSSE och FN). Under våren upprättade Europarådet ett kontor i Wien och Warszawa för att stärka kontakterna med OSSE och OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR). OSSE har emellertid inte upprättat motsvarande kontor i Strasbourg. Europarådets representant i Wien deltar i möten med kommittén för den mänskliga dimensionen och i Permanenta rådet på inbjudan.

Samarbetet mellan Europarådet och OSSE fokuserade under perioden fortsatt på de fyra prioriterade områdena: kampen mot terrorism, bekämpande av människohandel, skydd av rättigheter för personer tillhörande nationella minoriteter samt främjande av tolerans och icke-diskriminering.

Sedan hösten 2009 koncentreras varje enskilt möte i samordningsgruppen kring två av de prioriterade samarbetsområdena. Mötena äger rum två gånger per år. Allt sedan 2010 sker detta på våren i Strasbourg och på hösten i Wien. Utöver dessa områden samarbetar också organisationerna bland annat inom valobservation, mediefrågor samt expertutlåtanden rörande konstitutionella frågor och lagstiftning. I slutet av 2011 kom medlemsländerna i rapportörsgruppen för externa relationer (GR-EXT) överens om att under 2012 se över samarbetet i syfte att stärka detta. Förslag lades om att utvidga samordningen till fem prioriterade områden, inklusive mediefrihet.

I början av 2011 beställde Europarådets sekretariat (direktoratet för policyplanering) en studie om *Europarådet och OSSE: förstärkt samarbete och komplementaritet genom ökad koherens*. Främst åsyftas det interna arbetet och studien väntas läggas fram under våren 2012.

6.3 Förenta nationerna

Generalsekreteraren Thorbjörn Jagland har upparbetat nära och täta kontakter med ledarna för flera internationella organisationer däribland Förenta nationernas generalsekreterare Ban Ki-moon. Jagland deltar årligen i FN:s högnivåsegment. Den 19 oktober 2010 deltog FN:s generalsekreterare i ett särskilt möte i Strasbourg med anledning av 60-

En resolution om samarbetet mellan FN och Europarådet antas vartannat år. Detta skedde senast hösten 2010. Resolution 65/130 antogs av FN:s generalförsamling den 13 december 2010. Europarådets samtliga medlemsstater utom Island och Ryssland var medförslagsställare. Texten tar upp en mängd samarbetsområden däribland skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, förebyggande av tortyr, kamp mot rasism och diskriminering, rättigheter för personer tillhörande minoriteter, bekämpande av människohandel, barnets rättigheter, jämställdhet, flyktingar, Internet, terrorism, interkulturell dialog, demokratifrågor samt bekämpande av korruption. Frågan om dödsstraff finns dock inte omnämnd, ej heller i ingressen till resolutionen.

Den 31 mars 2011 ägde det årliga utbytet om MR-frågor rum mellan FN och Europarådet i Strasbourg. Vid mötet diskuterade deltagande experter från huvudstäderna bland annat utvecklingen och huvudresultaten av den 65:e generalförsamlingen, samarbetet mellan de båda organisationerna på MR-området samt teman för MR-rådet.

7 Europarådets budget

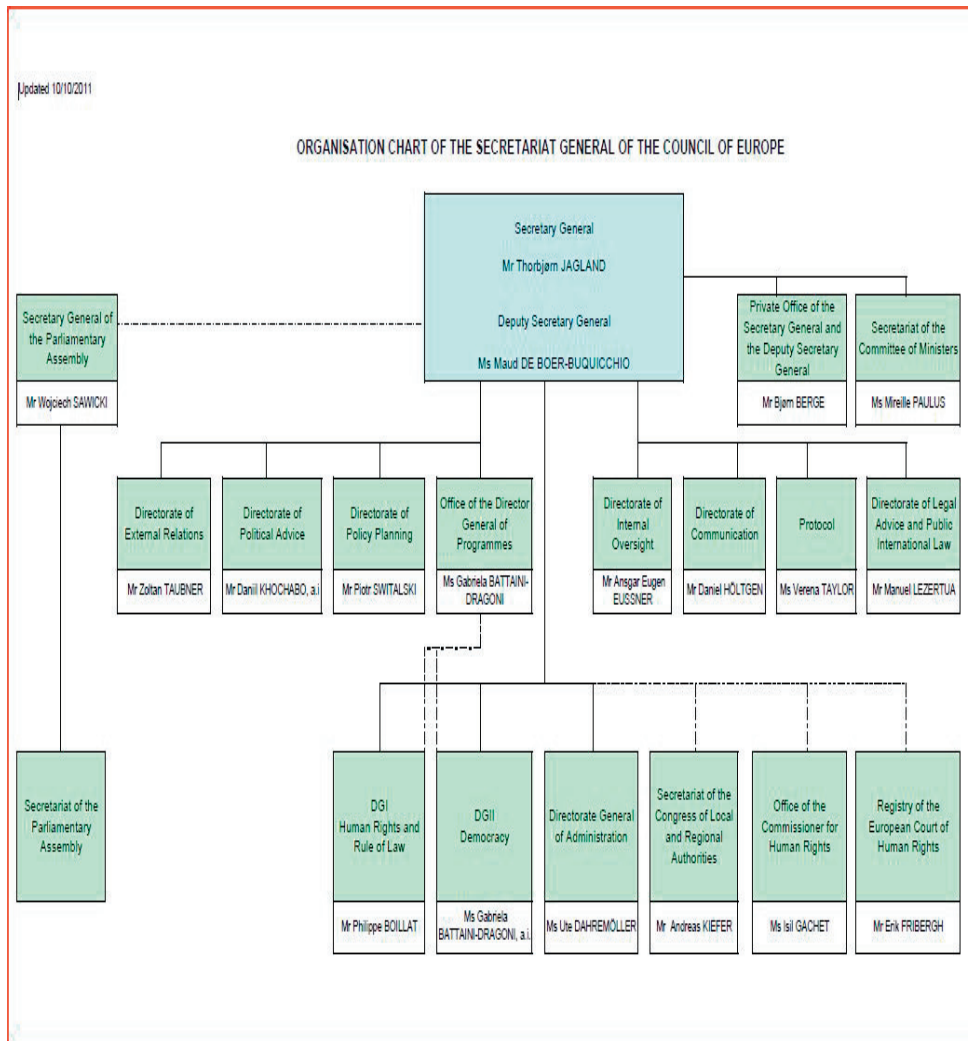
Ministerkommittén beslutar i frågor som rör Europarådets program och budget. Den parlamentariska församlingen yttrar sig. Budgetens utgångspunkt är real nolltillväxt.

I juni 2010 fastslog ministerkommittén budgetramen för den ordinarie budgeten för 2011 till 211 449 200 euro. Inom ramen för den övergripande reformen av organisationen övergick Europarådet år 2011 från beslut i separata dokument om program och budget till ett samlat dokument. Verksamheten vilar enligt detta beslut på de fyra pelarna mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, demokrati samt administrativa stödfunktioner. Den totala budgeten, inklusive ytterligare bidrag från EU och medlemsstaterna för viss verksamhet, uppgick år 2011 till 371 910 700 euro. En betydande del av den ordinarie budgeten, cirka 70 procent, går till löner och pensioner.

Sveriges bidragsandel av den ordinarie budgeten utgjorde 2,0465 procent motsvarande 4 327 307 euro. Det totala svenska bidraget, inklusive de partsavtal Sverige deltar i, uppgick till 6 113 070 euro för 2011. Detta efter avdrag om 75 373 euro för överskott från 2009 års budgetar för ett antal partsavtal, främst vad gäller den europeiska farmakopén.

I november 2011 antog ministerkommittén programverksamheten för 2012–2013 jämte budgeten för 2012 och även den preliminära budgeten för 2013. Detta är den första 2-årscykeln i Europarådets historia och utgör en del av generalsekreterarens reform av organisationen. Samtidigt antogs bidragsskalorna för de uttaxerade avgifterna till den ordinarie budgeten, vilket för Sveriges del innebär en nedjustering från 2,0465 procent för 2011 till 1,9865 procent 2012. Även den svenska bidragsandelen för övriga budgetar och partsavtal minskar något i förhållande till 2011.

Bilaga 1 Ny organisationsstruktur

Bilaga 2 Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer

Medlemsstater

Albanien	Malta
Andorra	Moldavien
Armenien	Monaco
Azerbajdzjan	Montenegro
Belgien	Nederländerna
Bosnien och Hercegovina	Norge
Bulgarien	Polen
Cypern	Portugal
Danmark	Rumänien
Estland	Ryska federationen
Finland	San Marino
Frankrike	Schweiz
Storbritannien	Serbien
Georgien	Slovakien
Grekland	Slovenien
Irland	Spanien
Island	Sverige
Italien	Tjeckien
Kroatien	Turkiet
Lettland	Tyskland
Liechtenstein	Ukraina
Litauen	Ungern
Luxemburg	Österrike
Makedonien	

Länder som sökt inträde i Europarådet

Vitryssland

Observatörer

Amerikas förenta stater

Heliga Stolen

Kanada

Japan

Mexiko

Länder som har särskild gäststatus i parlamentariska församlingen

Israel

Vitryssland (gäststatusen suspenderad)

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 mars 2012

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Erlandsson, Hägglund, Carlsson, Borg, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Ek, Lööf

Föredragande: statsrådet Bildt

Regeringen beslutar skrivelse 2011/12:82 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under andra halvåret 2010 och helåret 2011.